

**RAADGEVENDE
INTERPARLEMENTAIRE
BENELUXRAAD**

23 november 2011

**Studiebezoek aan het Comité
van de Regio's
van 28 oktober 2011**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIES
VOOR BUITENLANDSE VRAAGSTUKKEN EN
VOOR GRENSOVERSCHRIJDENDE
SAMENWERKING

UITGEBRACHT DOOR
DE HEER LOUIS SIQUET ⁽¹⁾

(1) Samenstelling van de commissies:

1. Buitenlandse Vraagstukken

Voorzitter : de h. Hendrickx

Leden : de hh. Angel, Bettel, mevrouw Detiege, Peters, Roegiers,
mevrouw Tilmans, en de h. Tommelein.

2. Grensoverschrijdende samenwerking

Voorzitter : de h. van Bochove

Leden : de hh. Biskop, Collignon, Defossé, Eigeman,
Hofstra, Negri, Oberweis, Siquet, Tommelein en Van
den Bergh.

VAST SECRETARIAAT
VAN DE INTERPARLEMENTAIRE BENELUXRAAD
PALEIS DER NATIE — BRUSSEL

**CONSEIL INTERPARLEMENTAIRE
CONSULTATIF
DE BENELUX**

23 novembre 2011

**Visite d'étude au
Comité des Régions
du 28 octobre 2011**

RAPPORT

FAIT AU NOM DES COMMISSIONS
RÉUNIES DES PROBLÈMES EXTÉRIEURS
ET DE LA COOPÉRATION
TRANSFRONTALIÈRE

PAR
M. LOUIS SIQUET ⁽¹⁾

(1) Composition des commissions:

1. Problèmes extérieurs

Président: M. Hendrickx

Membres: MM. Angel, Bettel, Mme Detiege, Peters, Roegiers,
Mme Tilmans et M. Tommelein.

2. Coopération transfrontalière

Président: M. van Bochove

Membres: MM. Biskop, Collignon, Defossé, Eigeman, Hofstra,
Negri, Oberweis, Siquet, Tommelein et Van den Bergh.

SECRETARIAT PERMANENT
DU CONSEIL INTERPARLEMENTAIRE DE BENELUX
PALAIS DE LA NATION — BRUXELLES

**1. — UITEENZETTING VAN DE HEER
GERHARD STAHL, SECRETARIS-GENERAAL
VAN HET COMITÉ VAN REGIO'S OVER
DE ACTIVITEITEN VAN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S EN MEER BEPAALD OVER
DE ACTIVITEITEN MET BETREKKING TOT
DE SUBSIDIARITEITPROCEDURE**

Het Comité van de Regio's is een adviesorgaan ingesteld door het Verdrag van de Europese Unie. Het beschikt over een jaarlijkse begroting van 85 miljoen euro, ten laste van de Europese Unie. Zijn bestuur telt ongeveer 500 statutaire medewerkers die op grond van een vergelijkend examen in dienst worden genomen.

Het Comité van de Regio's is georganiseerd naar het voorbeeld van een parlementaire assemblee. Zijn leden vertegenwoordigen de regionale en plaatselijke overheden. Dat kunnen presidenten van regio's zijn, leden van de gewestregeringen, of verkozenen met bevoegdheden op gewestelijk of plaatselijk (bijvoorbeeld gemeentelijk) niveau naar gelang van de structuur van hun lidstaat.

Het Comité van de Regio's heeft tot taak de stem van de territoriale overheden te laten horen en er zich van te vergewissen dat met de belangen van die overheden in de Europese besluitvorming rekening wordt gehouden. Het Comité beschikt daarvoor over diverse actiemiddelen. Ten eerste, verplichten de Verdragen de instellingen van de Europese Unie (Commissie, Europees Parlement...) het Comité te raadplegen vooraleer een beslissing wordt genomen, meer bepaald op volgende gebieden: gezondheid, werkgelegenheid, milieu, energie ... De desbetreffende adviezen worden uitgewerkt door de zes commissies die respectievelijk zijn gespecialiseerd in territoriale samenhang, economisch en sociaal beleid, onderwijs, jongeren, cultuur en onderzoek, milieu, klimaatverandering en energie, burgerschap, governance, institutionele en externe betrekkingen, en, ten slotte, natuurlijke hulpbronnen. Tijdens de plenaire vergaderingen van het Comité wordt vervolgens over de ontwerp-adviezen gestemd. Het Comité beschikt ook over een Bureau en een zevende commissie die over interne aangelegenheden gaat (de commissie Financiële en Administratieve Aangelegenheden).

**1. — EXPOSÉ DE M. GERHARD STAHL,
SECRÉTAIRE GÉNÉRAL DU COMITÉ
DES RÉGIONS, SUR LES ACTIVITÉS
DU COMITÉ DES RÉGIONS ET
EN PARTICULIER SUR LES ACTIVITÉS
RELATIVES À LA PROCÉDURE
DE SUBSIDIARITÉ**

Le Comité des Régions est un organe consultatif institué par le Traité sur l'Union européenne. Son budget annuel s'élève à 85 millions d'euros, à charge de l'Union européenne. Il dispose d'une administration comptant environ 500 collaborateurs statutaires, recrutés sur concours.

Le Comité des Régions est organisé sur le modèle d'une assemblée parlementaire. Ses membres représentent les collectivités régionales et locales. Il peut ainsi s'agir par exemple de présidents de régions, de membres de gouvernements régionaux, ou d'élus ayant des compétences au niveau régional ou local (communal par exemple), selon la structure de l'État membre dont ils sont issus.

Le Comité des Régions a pour mission de faire entendre la voix des collectivités territoriales, et de s'assurer de la prise en compte des intérêts de celles-ci dans le processus décisionnel européen. Le Comité dispose à cette fin de différents moyens d'action. Premièrement, les Traités imposent aux institutions de l'Union européenne (Commission, Parlement européen...) de consulter le Comité avant toute prise de décision notamment dans les domaines suivants : santé, emploi, environnement, énergie... L'élaboration des avis qui en découlent relève de la responsabilité de six commissions spécialisées dans les matières de la politique de cohésion territoriale, de la politique économique et sociale, de l'éducation, de la jeunesse, de la culture et de la recherche, de l'environnement, du changement climatique et de l'énergie, de la citoyenneté, de la gouvernance, et des affaires institutionnelles et extérieures, et enfin, des ressources naturelles. Les projets d'avis sont ensuite mis aux votes, durant les sessions plénières du Comité. Le Comité dispose également d'un Bureau, et d'une septième commission qui se consacre aux affaires internes (la commission des Affaires financières et administratives).

De adviezen vertegenwoordigen echter slechts een deel van de activiteiten van het Comité. De besluitvorming in de Europese Unie is vaak ingewikkeld en traag. Zij is het resultaat van een aanslepende voorbereidende fase tijdens welke de Europese Commissie een brede raadpleging opzet en uiteenlopende pistes onderzoekt. De actoren op de Europese politieke scène kunnen aldus hun mening kenbaar maken. Het Comité van de Regio's sluit op dat mechanisme aan. Vaak wordt het van bij het prille begin van de reflectie geraadpleegd en gevraagd zijn standpunt mee te delen.

Tevens wordt het Comité geregeld uitgenodigd op informele vergaderingen van de Raad van ministers. Het gaat hier om voorbereidende vergaderingen die het Voorzitterschap belegt om tot beleidsoriëntaties te komen. Ten slotte beleggen de commissies van het Comité en de commissies van het Europees Parlement geregeld gezamenlijke vergaderingen. Het Comité van de Regio's tracht dus bij alle stadia van de besluitvorming te worden betrokken.

2. — GEDACHTEWISSELING OVER DE SYNERGIEËN EN DE MOGELIJKE SAMENWERKING TUSSEN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S EN HET BENELUXPARLEMENT

De heer DEFOSSÉ, lid van de commissie voor Grensoverschrijdende Samenwerking, vraagt toelichting bij de procedure voor het aanstellen van de leden van het Comité. De heer STAHL verwijst naar het Verdrag van Nice krachtens welk de leden houder moeten zijn van een verkozen mandaat of politiek verantwoordelijk dienen te zijn voor een verkozen assemblee. De lidstaten zijn trouwens verantwoordelijk voor hun aanstelling. Elke lidstaat beschikt over een bepaald aantal zetels en stelt zijn leden aan overeenkomstig zijn eigen regels.

De heer SIQUET, lid van de commissie voor Grensoverschrijdende Samenwerking, wenst te weten of het Comité van de Regio's al andere instellingen als gesprekspartner heeft en of een samenwerking tussen het Comité en de Benelux kan worden overwogen. Volgens de heer STAHL heeft het Comité, dat de besluitvorming in de Unie wil beïnvloeden, zeker belang bij een samenwer-

Les avis ne constituent cependant qu'une partie des activités du Comité. Le processus décisionnel au sein de l'Union européenne se révèle bien souvent long et complexe. La prise de décision est le résultat d'une longue phase préparatoire, pendant laquelle la Commission européenne effectue de larges consultations et explore différentes pistes. Les acteurs de la scène politique européenne ont ainsi l'occasion de faire passer leur message. Le Comité des Régions s'inscrit dans ce mécanisme. Il est bien souvent impliqué et invité à faire connaître son point de vue dès les premiers stades de la réflexion.

Le Comité est en outre régulièrement invité à participer aux réunions informelles du Conseil des ministres. Il s'agit de rencontres préparatoires organisées par la Présidence afin de dégager de grandes orientations politiques. Enfin, les commissions du Comité et les commissions du Parlement européen organisent régulièrement des réunions communes. Le Comité des Régions tente donc d'être impliqué à tous les stades du processus décisionnel.

2. — ÉCHANGE DE VUES SUR LES SYNERGIES ET LES POSSIBILITÉS DE COOPÉRATION ENTRE LE COMITÉ DES RÉGIONS ET LE PARLEMENT BENELUX

M. DEFOSSÉ, membre de la commission de la Coopération transfrontalière, demande des précisions par rapport à la procédure de désignation des membres du Comité. M. STAHL se réfère au Traité de Nice, en vertu duquel les membres doivent être soit titulaires d'un mandat électoral, soit politiquement responsables devant une assemblée élue. Pour le surplus, leur désignation relève de la responsabilité des États membres. Chaque État dispose d'un certain nombre de sièges à pourvoir et désigne ses membres selon les règles qu'il détermine.

M. SIQUET, membre de la commission de la Coopération transfrontalière, souhaite savoir si le Comité des Régions compte déjà parmi ses interlocuteurs d'autres organismes, et si une collaboration entre le Comité et le Benelux serait envisageable. Pour M. STAHL, l'ambition du Comité étant d'exercer une influence sur le processus décisionnel au sein de l'Union, il a un intérêt cer-

king met actoren die regionale of plaatselijke belangen vertegenwoordigen. Het Comité heeft ook geregeld contact met instellingen zoals REGLEG, de Conferentie van perifere maritieme regio's of Eurocities. Het verleent bovendien steun aan de werkzaamheden van de Europese Groeperingen voor Territoriale Samenwerking (EGTS).

De heer HENDRICKX, voorzitter van de commissie voor Buitenlandse Vraagstukken, vraagt welke de activiteiten van het Comité van de Regio's zijn op het gebied van de subsidiariteitsprocedure. De heer STAHL wijst erop dat het Comité van de Regio's, sinds het Verdrag van Lissabon, het recht heeft een vordering in te stellen bij het Hof van Justitie van de Europese Unie tegen wetgevingshandelingen waarvan de goedkeuring voorziet in een raadpleging van het Comité. In dat kader kan het Comité ertoe gebracht worden te oordelen over de overeenstemming van een wetgevingsvoorstel met het subsidiariteitsprincipe. Het Comité van de Regio's heeft met dat doel een "monitoringnetwerk" opgericht via hetwelk het met de nationale parlementen samenwerkt. Het netwerk telt 120 deelnemers van wie 38 regionaal of plaatselijk zijn. Om het monitoringwerk te vergemakkelijken heeft het netwerk een controlerooster aangenomen met de gezamenlijke criteria aan de hand waarvan de deelnemers nagaan of het subsidiariteitsprincipe ("*common understanding*") wordt nageleefd. Het netwerk vergemakkelijkt eveneens de uitwisseling van informatie tussen zijn leden.

De heer SIQUET, lid van de commissie voor Grensoverschrijdende samenwerking vraagt of een assemblee zoals de Benelux "lid" kan worden van het Comité van de Regio's. De heer STAHL herinnert eraan dat de regels in verband met de samenstelling van het Comité in de Verdragen zijn vastgelegd. De praktijk maakt het echter mogelijk de principes enigszins te nuanceren. Zo verenigen de leden van het Comité zich in "intergroepen" (interregionale groepen) waardoor de leden niet per commissie maar per regio kunnen vergaderen om gezamenlijke thema's te bespreken. De heer STAHL citeert in dat verband de groepen "Regio's van de Oostzee", "Grote Regio" of nog "Regio's met wetgevende bevoegdheden".

tain à coopérer avec des acteurs représentant des intérêts régionaux ou locaux. Le Comité a ainsi régulièrement des contacts avec des organismes tels que REGLEG, la Conférence des régions périphériques maritimes, ou Eurocities. Il soutient en outre les travaux des groupements européens de coopération territoriale (GECT).

M. HENDRICKX, Président de la commission des Problèmes extérieurs, demande quelles sont les activités du Comité des Régions relatives à la procédure de subsidiarité. M. STAHL précise que depuis le Traité de Lisbonne, le Comité des Régions s'est vu reconnaître le droit d'introduire une action devant la Cour de Justice de l'Union européenne contre des actes législatifs pour l'adoption desquels le traité prévoit sa consultation. Dans ce cadre, le Comité peut être amené à juger de la conformité d'une proposition législative par rapport au principe de subsidiarité. À cette fin, le Comité des Régions a mis sur pied un "réseau de monitoring" au travers duquel il collabore avec les parlements nationaux. Ce réseau compte 120 participants dont 38 à caractère régional ou local. Afin de faciliter le travail de monitoring, le réseau a adopté une grille de vérification, reprenant les critères communs sur lesquels les participants se basent lors de leur examen du respect du principe de subsidiarité ("*common understanding*"). Le réseau facilite également les échanges d'informations entre ses membres.

M. SIQUET, membre de la commission de la Coopération transfrontalière, demande si une assemblée comme le Benelux pourrait être "membre" du Comité des Régions. M. STAHL rappelle que les règles relatives à la composition du Comité sont fixées par les Traités. La pratique permet cependant de nuancer quelque peu les principes. Les membres du Comité s'organisent ainsi en "intergroupes" (groupes interrégionaux): cette formation permet aux membres de se réunir non pas par commission, mais par régions, afin de discuter de thèmes communs. M. STAHL cite les groupes "Régions de la mer baltique", "Grande région" ou encore "Régions avec pouvoir législatif".

De heer SIQUET, lid van de commissie voor Grensoverschrijdende Samenwerking, vraagt zich af of een toenadering tussen de Benelux en de groep "Grote Regio" niet kan worden overwogen. De heer STAHL wijst erop dat zo'n samenwerking enkel kan worden overwogen door individuele contacten tussen de Benelux en de leden van de intergroep die oog hebben voor de belangen van de Benelux.

De heer DEFOSSÉ, lid van de commissie voor Grensoverschrijdende Samenwerking, merkt op dat de Benelux in zekere mate gezien kan worden als de tegenpool van het Comité van de Regio's: de Benelux is een Unie van landen terwijl het Comité als opdracht heeft op plaatselijk niveau te werken. Men kan zich de vraag stellen of het streven naar een vertegenwoordiging van alle bevoegdheidsniveaus en de daarmee gepaard gaande toename van het aantal actoren betrokken bij de Europese besluitvorming niet contraproductief zijn. De heer STAHL is echter van oordeel dat de druk, die op die manier wordt uitgeoefend, de besluitvorming vergemakkelijkt en het mogelijk maakt van een louter "bureaucratisch" schema af te stappen.

De heer NEGRI, ondervoorzitter van de Raad-gevende Interparlementaire Beneluxraad en lid van de commissie voor Grensoverschrijdende Samenwerking, komt terug op het netwerk voor subsidiariteitmonitoring. Zijn de adviezen die in dat verband worden uitgebracht openbaar? Kan het Beneluxparlement er kennis van nemen? De heer STAHL preciseert dat enkel tussen de leden van het netwerk informatie wordt uitgewisseld. De heer STAHL is van oordeel dat er a priori geen juridische hinderpalen zijn die de Benelux verhinderen lid te worden van het netwerk. Dat punt vergt echter nader onderzoek.

De heer DEFOSSÉ, lid van de commissie voor Grensoverschrijdende Samenwerking, verzoekt om nadere toelichting bij de praktische organisatie van het Comité: wat is de duur van het mandaat van de leden van het Comité van de Regio's? Waar hebben de werkzaamheden van het Comité plaats?

De heer STAHL antwoordt dat een mandaat bij het Comité vijf jaar duurt. Die periode kan echter korter zijn: een lid dat zijn mandaat op nationaal niveau kwijtraakt, heeft niet langer zitting in het

M. SIQUET, membre de la commission de la Coopération transfrontalière, se demande si un rapprochement ne pourrait pas être envisagé entre le Benelux et le groupe "Grande région". M. STAHL précise qu'une telle collaboration ne peut s'envisager que par des contacts individuels entre le Benelux et les membres de l'intergroupe qui seraient sensibles aux intérêts du Benelux.

M. DEFOSSÉ, membre de la commission de la Coopération transfrontalière, fait remarquer que le Benelux peut être perçu dans une certaine mesure comme l'opposé du Comité des Régions: le premier constitue une Union de pays, alors que le second a pour vocation de travailler à l'échelle locale. On peut se demander si la volonté d'assurer une représentation de tous les niveaux de pouvoirs et la multiplication consécutive des acteurs dans le processus décisionnel européen ne sont pas contreproductives. M. STAHL estime au contraire que la pression ainsi exercée facilite la prise de décision et permet de sortir d'un schéma purement "bureaucratique".

M. NEGRI, Vice-président du Conseil interparlementaire consultatif de Benelux et membre de la commission de la Coopération transfrontalière, revient sur le réseau de monitoring de la subsidiarité. Les avis émis dans ce cadre sont-ils publics. Le Parlement Benelux pourrait-il en avoir connaissance? M. STAHL précise que l'échange d'informations ne se conçoit qu'entre les membres du réseau. M. STAHL estime qu'il n'y a à priori pas d'obstacles juridiques empêchant le Benelux de devenir membre du réseau. Ce point nécessite cependant une vérification.

M. DEFOSSÉ, membre de la commission de la Coopération transfrontalière, demande des précisions par rapport à l'organisation pratique du Comité: quelle est la durée du mandat des membres du Comité des Régions? Où les travaux du Comité se déroulent-ils?

M. STAHL répond que la durée d'un mandat au Comité est de cinq ans. Cette période peut cependant être plus courte: un membre qui perdrait le mandat exercé au niveau national cesse en effet

Comité en moet worden vervangen. De vergaderingen van het Comité gaan door te Brussel, op de zetel van het Comité, of in het Europees Parlement voor de plenaire vergaderingen.

De heer DE MUYSER, adjunct-secretaris-generaal van de Benelux Unie, herinnert eraan dat het nieuw Benelux-Verdrag het sluiten van akkoorden met externe partners mogelijk maakt. Die samenwerking kan de vorm aannemen van een samenwerking op parlementair niveau, of van werkgroepen. De heer DE MUYSER geeft als voorbeeld de samenwerking tussen de Benelux en de OESO met betrekking tot groene energie, of de samenwerking tussen de Benelux en Noordrijn-Westfalen. De heer DE MUYSER herinnert er bovendien aan dat de Benelux zich tot doel stelt een platform voor de uitwisseling van goede praktijken te zijn.

De heer STAHL wijst erop dat het Comité van de Regio's ook over de mogelijkheid beschikt samenwerkingsakkoorden met andere instellingen (bijvoorbeeld met de OESO) te sluiten. Het Comité van de Regio's werpt zich ook op als een platform voor de uitwisseling van informatie. Het steunt tevens de organisatie van tal van conferenties die een uitwisseling van expertise mogelijk maken op domeinen die van belang zijn voor het Comité (bijvoorbeeld het project Galileo). Een samenwerking met de Benelux in het kader van dergelijke conferenties kan worden overwogen.

Naar aanleiding van dit werkbezoek zal aan de plenaire vergadering van 16 en 17 december 2011 van het Beneluxparlement een ontwerp van aanbeveling betreffende de grensoverschrijdende samenwerking en de synergieën tussen, enerzijds, het Beneluxparlement en het Comité van de Regio's, en, anderzijds, tussen het Beneluxparlement en andere grensoverschrijdende samenwerkingsstructuren worden voorgelegd.

De rapporteur,

L. SIQUET

De voorzitters,

M. HENDRICKX
B. VAN BOCHOVE

de siéger au Comité et doit être remplacé. Les réunions du Comité se déroulent à Bruxelles, au siège du Comité, ou au Parlement européen pour les séances plénières.

M. DE MUYSER, Secrétaire général adjoint de l'Union Benelux, rappelle que le nouveau Traité Benelux permet la conclusion d'accords avec des partenaires extérieurs. Cette collaboration peut prendre la forme de coopération au niveau parlementaire, ou de groupes de travail. M. DE MUYSER cite les exemples de la coopération entre le Benelux et l'OCDE sur le thème de l'énergie verte, ou de la coopération entre le Benelux et la Rhénanie du Nord-Westphalie. M. DE MUYSER rappelle en outre la vocation du Benelux à jouer le rôle d'une plateforme d'échange de bonnes pratiques.

M. STAHL précise que le Comité des Régions à lui aussi la possibilité de conclure des accords de coopération avec d'autres institutions (par exemple avec l'OCDE). Le Comité des Régions se pose également en plateforme d'échange d'informations. Il apporte ainsi son appui à l'organisation de nombreuses conférences permettant un échange d'expertise dans des matières qui présentent un intérêt pour le Comité (par exemple sur le projet Galileo). Une collaboration avec le Benelux dans le cadre de telles conférences serait envisageable.

Suite à la présente visite de travail, un projet de recommandation relative à la coopération transfrontalière et aux synergies entre le parlement Benelux et le Comité des Régions d'une part, et entre le parlement Benelux et d'autres structures de coopération transfrontalière, d'autre part, sera soumis à l'assemblée plénière du Parlement Benelux des 16 et 17 décembre 2011.

Le rapporteur,

L. SIQUET

Les présidents,

M. HENDRICKX
B. VAN BOCHOVE